

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo in upravništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici. Dopisi se ne vračajo. — Štev. pri čerkovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

LETO X.

Telefon št. 2552.

LJUBLJANA, 28. julija 1927.

Telefon št. 2552

ŠTEV. 85.

Pred podpisom trgovinske pogodbe z Nemčijo.

(Nadaljevanje.)

Pri razpravah o tarifnem delu pogodbe se običajno povdarja, da so naše uvozne carine pretirano visoke. Toda v tem oziru je treba konstatirati dvoje: 1. Višino naših uvoznih carin se ne sme jemati absolutno, marveč relativno, to se pravi, od nje je treba odračunati vse zneske carine, ki jih mora naš producent plačati za uvoz surovin, pomožnih sredstev in polfabrikatov, ki jih potrebuje za izdelavo finalnega produkta. Ako to odračunamo, vidimo, da čista carina, ki nam v tem primeru ostane, v razmerju s carino na potrebščine v naši tarifi ni nikakor pretirana. V ostalem imajo industrijsko visoko razvite države kakor je Češkoslovaška mnogo višje carine na celo vrsto izdelkov, kakor so naše carine.

Za vzgled navajamo tu carino na verige, kjer se naša domača industrija lepo razvija in zasluži vso pažnjo. Dočim imajo Nemci osnovno carino na surovo železo 1 RM, na žico 3 RM in na verige 15 RM, torej petkrat toliko kot na žico, je pri nas razmerje sledeče:

Na surovo železo znaša carina 3 zlate dinarje, na žico 12, a na verige 40 zlatih dinarjev, torej niti ne 3 1/2 krat toliko kot na žico. Pri tem je treba pomisliti, s kakimi težkočami se bori naša osnovna železarska industrija, za katero carina 12 zl. dinarjev ne predstavlja nikake zadostne zaščite.

Slične primere imamo pri domači industriji aluminijeve posode, kjer razpolagamo s surovino za izdelavo aluminija, to je bauksitom, ki ga eksportiramo v velikih količinah celo v Ameriko, imamo nadalje v Mostah kemično tovarno za izdelavo polfabrikatov za produkcijo aluminija in imamo končno finalno industrijo aluminijevih izdelkov. Manjka nam pa tovarna za aluminij, in zato moramo uvažati aluminijevo pločevino iz inozemstva, večinoma preko posrednikov, ne moremo polnovredno vnovčiti odpadkov, tako da naša finalna industrija kljub carini le težko vzdrži inozemski dumping.

Važna in zaščite potrebna je posebno za naše kraje, kjer se elektrotehnične instalacije vedno bolj razvijajo, industrija izolirane prevodne žice. Tu se nahajamo še dosti na začetku in moramo vzdržati konkurenco svetovnih koncernov Siemens & Halske in Siemens-Schuckert, ki pri sedanji uvozni carini neovirano uvažajo v našo državo velikanske množine materiala. Človeka, ki je obiskal ogromne tovarne v Siemensstadtu pri Berlinu in videl podjetja, ki zaposlujejo okrog 60.000 ljudi, se polasča skoro malodušnost in bojazen za obstoj naših malih začetkov, ki naj vzdržijo organizirano konkurenco teh kolosov. In vendar zahtevajo državni, gospodarski in socialni oziri od nas imperativno, da vso domačo produkcijo v interesu našega ekonomskega razvoja in politične samostojnosti ščitimo, da se pojača, dovrši in razširi, da s pretiranimi koncesijami na uvozni carini ne spodrežemo tal domačim podjetjem in ne pridemo v brezpogojno odvisnost od inozemskih koncernov.

Pri usnjarski industriji je imela Nemčija glavni interes na tem, da se odpravijo naše izvozne carine na surove kože, ki zelo otežajo izvoz te surovine. Naša država je za surove kože

najglavnejše tržišče v Evropi in tudi vse naše okolišne države se interesirajo v veliki meri za naše kože. Malo neskromno pa je, da vse te države obenem zahtevajo znižanje naše uvozne carine na izdelano usnje, ne da bi bili pripravljeni nam dati za to najmanjšo koncesijo.

Posebno poglavje je tvorilo vprašanje dušičnih in sintetičnih gnojil. Tu imamo razvito domačo industrijo, ki je za nas važna iz narodnoobrambnih ozirov, ki predstavlja poleg tega za naš eksport važno panogo. Glede uporabe umetnih gnojil je naše poljedelstvo še zelo zaostalo. Pred letom dni smo potrošili na 1 ha komaj 1 kg, letos pride že 1 1/4 kg, dočim potroši Bolgarska 8 kg, Nemčija pa preko 200 kg. Domača podjetja žrtvujejo velike vsote za propagando uporabe gnojil in zato bi bilo nepravilno, da se sedaj, ko se konzum začena polagoma razvijati, ukine vsaka zaščita domače industrije in se udamo na milost in nemilost inozemskim trustom. V tem oziru se zastopa v naših agrarnih krogih le premnogokrat ozkoprsna in enostranska stališča. Agrarci, ki reklamirajo za svoje pridelke stodostno zaščito, zahtevajo na drugi strani odpravo carine na vse potrebščine, ki jih morajo uvažati. Grešijo in zanašajo se pri tem na svojo številčno premoč in na demagoško razpoloženje, ki se za ta vprašanja ustvarja ob priliki volilnih kampanj in želijo na to bazirati našo carinsko politiko. Mislimo, da morajo baš sedanja trgovska pogajanja, ki jih vodimo s tolikimi napori in v agrarnem oziru s tako relativno malimi uspehi z inozemskimi državami, končno i naše agrarce malo iztrezniti in jih v njih lastnem interesu pravilneje orientirati. (Konec prihodnjic.)

ZVIŠANJE OBRETNOSTI MERE V AVSTRIJI.

Izvršilni odbor generalnega sveta Avstrijske Narodne banke je sklenil 20. t. m. zvišanje obrestne mere od 6 na 7%. Odbor pripominja, da so vsled velikih zahtev na banko in vsled pomanjkanja denarja hoteli zvišati obrestno mero že v začetku junija; zasebna obrestna mera je bila takrat skoraj popolnoma na višini bančne mere. Takrat je tudi kljub različnim gospodarskim in političnim razmeram avstrijska obr. mera dosegla isto višino kot nemška. Vendar pa tedaj obrestne mere še niso zvišali z ozirom na industrijsko in obrtno produkcijo, ki sta ravno v onih dneh kazali znake poživljenja. Vsled zadnjih revolucionarnih dogodkov so se pa razmere na denarnem trgu tako spremenile, da je postalo zvišanje potrebno, tembolj, ker so prihajala v zadnjem času iz važnih inozemskih trgov poročila o dvigajoči se obrestni meri. — Z zvišanjem od 6 na 7 je dosegla obrestna mera stanje od avgusta 1926; 18. jan. 1927 so jo znižali na 6 1/2 in 5. febr. na 6. Danes imajo obr. mero 7% Italija, Jugoslavija, Baltiske države in sedaj Avstrija; Nemčija, Rumunija in Ogrska imajo 6%; Belgija, Danska, Francija, Španija in Češkoslovaška 5%; Anglija 4 1/2%; USA in Švedska 4%, Švica 3 1/2%.

Prav gotovo je pri zvišanju obr. mere vplival tudi namen, da privabijo z mero, ki je za 1% višja kot nemška, inozemski kapital na novo v Avstrijo. Po štrajku so se bali, da se bo kapital obrnil v Nemčijo. Pomisleke, ki so jih navajali

R. G.:

Ekскурzije trgovskega naraščaja.

Čim več sveta vidiš in spoznaš, tem širje bo tvoje obzorje in tem lažje boš uporabljal svoje sile in zmožnosti v praktičnem življenju. To velja posebno za naš trgovski naraščaj. Ne smemo misliti, da smo s teoretično-praktično izobrazbo, ki jo prejemamo v šoli in v trgovini, storili že vse v svrhu izpopolnitve svoje strokovne naobrazbe. O ne! Tu smo še daleč. Doma si gradimo sicer stavbo svojega bodočega poklica na podlagi praktičnega udejstvovanja in študija. Ta stavba pa še ni popolna in taka, kakršna bi morala biti, ako hočemo, da nam bo enkrat v ponos in korist. Treba bo to stavbo še urediti in ne samo na znotraj, temveč tudi na zunanaj, da bo tako pozneje pravi reprezentant našega dela in naše sposobnosti.

Torej splošne naobrazbe je treba, ki naj intelektualno in strokovno dviga naš trgovski naraščaj. Te pa trgovina in šola sama ne moreta nuditi v polni meri. Taka vzgoja, odnosno izobrazba bi bila preveč enostrana in enolična ter bi ne nudila onega strokovnega znanja in praktičnosti, ki jo poklic zahteva. Zato se moramo poslužiti v to svrhu še drugih praktičnih sredstev, ki naj izpopolnijo v trgovini in v šoli pridobljene vrednote in jih izobličijo v neko praktično celoto. Ta sredstva so ekscurzije in poučni izleti. Mislím, da bi bilo odveč govoriti tu obširno o važnosti in o velikem vzgojnem pomenu takih ekscurzij, oziroma izletov.

V Nemčiji so take ekscurzije že davno vpeljane ter splošno razširjene po celi državi. Kajti Nemci so uvideli, da je treba trgovskemu naraščaju nekoliko več vpogleda v svet in v vse ono, kar v njem moderna teh-

nika proizvaja, širi in eksportira. Take ekscurzije prirejajo tudi v inozemstvo, kjer vidijo mogoče podoben razvoj trgovine in industrije, primerjajo isto z domačimi prilikami in tako ustvarijo na podlagi svojega znanja in pridobljenih izkušenj ono bazo v trgovini in industriji, ki je za domače razmere najpraktičnejša in najprikladnejša. Omeniti moram pri tej priliki še to, da se država dobro zaveda velikega pomena takih poučnih izletov in vsled tega te tudi z vsemi svojimi možnostmi podpira.

In pri nas? Pri nas smo še daleč, daleč, navezani sami nase, odvisni od svoje lastne finančne moči in od dobre volje. O državni podpori za take ekscurzije sploh ne moremo govoriti, ker je celo vsakoletna državna podpora za posamezne šole tako majhna, da zadostuje ta komaj za izplačilo enomesečnega honorarja učitelstvu. Vse drugo pade na ramena našega trgovca.

Iz tega uvidimo, da razumevanje za trgovsko-nadaljevalno šolstvo in za njegov razvoj pri nas še ni dozorelo, merodajni činitelji pa ne upoštevajo velike važnosti povzdige splošne strokovne naobrazbe našega trgovskega naraščaja in njegove individualnosti.

Kakor čujemo in čitamo, pripravljajo sedaj v Beogradu nov pravilnik za to kategorijo šolstva. Radoveden sem na sestavo tega pravilnika in v kakšnem sorazmerju bo z našimi že obstoječimi prilikami. Bojim se namreč, da bo ta pravilnik za nas — korak nazaj! Da se temu izognemo, bo treba podvzeti vse mogoče korake in to čim prej, da ne bo prepozno. Apeliral bi v tem slučaju predvsem na Trgovsko in obrtno zbornico in na Zvezo gremijev, da se energično zavzameta za stvar in zahtevata pravilnik, ako je že izdelan, na vpogled in v korekturo. Sami si moramo poma-

nekateri gospodarski krogi proti zvišanju, je bilo treba nižje oceniti kot pa pomisleke proti dosedanji obrestni meri, ki se trenutno pač ni dala držati. Sicer je pa zvišanje samo časasna odredba in jo bodo takoj spet spremenili, ko bo postal položaj na denarnem trgu spremembi ugoden.

IZ ZBOROVANJA MEDNARODNE TRGOVSKE KOMORE V KOPENHAGNU. BORBA PROTI OVIRAM V MEDNARODNI TRGOVINI.

Na zborovanju mednarodne trgovske komore v Kopenhagnu so se odločili za več predlogov, ki bodo znatno olajšali mednarodno trgovino. Naj navedemo le nekatere.

Znižanje pretiranih carinskih pristojbin, zlasti v najnujnejših slučajih. Države naj bi sklenile mednarodne pogodbe, po katerih naj bi odpravili potne liste, kj so znatna ovira v mednarodnih odnosih. Vsi tuji naj bi bili enakopravni z ozirom na bivanje, svobodo gibanja, izvajanje državljanjskih pravic, obdavčnje itd. Poenostavljenje carinskih predpisov. Uvedba kolikormogoče liberalne politike v zadevi zabrane ali omejitve importa ali eksporta surovin in to potom pogodb oziroma posebnih ugovorov. Omiljenja v postopanju carinjenja »ad valorem« in predvsem znižanje konzularnih taks. Sklepanje trgovskih pogodb na podlagi najbolj upoštevane države (la nation la plus favorisée). Prostost v mednarodnem premikanju kapitala. Kot je iz navedenega razvidno, je načrt dober in je le želeli, da bi ga med-

narodna trgovska zbornica tudi uveljavila.

TRGOVCEM IN TRGOVSKIM NASTAVLJENCEM V LJUBLJANSKI OBLASTI.

Odbor trgovskega dobrodelnega društva »Pomoč« opozarja, da poteče rok za prijave v to društvo dne 31. julija t. l. Pozneje se bodo sprejemali člani le po odobritvi odbora. Vsi, ki še niso poslali svoje prijavnice, se pozivljajo, da jih vpošljejo najkasneje do 31. t. m. Zavaruje se lahko vsak trgovec in nastavljenec. Z ozirom na bojazen, da umrje mesečno 20 in še več trgovcev in nastavljenecov, pripominja odbor, da se računna na celo ljubljansko oblast 3 do 4 smrtnih slučaje v šestih mesecih. Če bi vseh 7000 trgovcev in nastavljenecov v ljubljanski oblasti pristopilo solidarno v to društvo, bi znašala posmrtnina 70.000 dinarjev, nasprotno so pa prispevki članov tako minimalni, da jih lahko vsakdo brez težave prenese. Stanovska čast zahteva, da je vsak trgovec in nastavljenec član tega društva. — Odbor.

Ljubljanska borza.

Tečaj 27. julija 1927	Povpraševanje Dln	Ponudba Dln
DEVIZE:		
Berlin 1 M	13.51	13.54
Curih 100 fr.	1098.50	1096.50
Dunaj 1 šilling	7.9952	8.0225
London 1 funt	275.80	276.60
Newyork 1 dolar	56.70	56.90
Praga 100 kron	168.20	169.—
Tret 100 lir	307.75	309.75

gati, ako hočemo navzgor in ako hočemo delati na tem polju v pozitivnem pravcu. Lahko in upravičeno pa trdimo, da vse, kar smo si dosedaj ustvarili, smo si ustvarili z lastno silo in energijo ter z lastnimi sredstvi. Ponosni smo lahko na to! Kajti trgovstvo se danes po veliki večini zaveda resnih časov, ki se v njih nahajamo in ki nam stoje nasproti. Vsled tega gleda s paznim očesom na svoj naraščaj in na njegovo čim popolnejšo strokovno naobrazbo, ki naj bi bila kos bodoči nalogi trgovstva. Gremij, trgovcišefi in šola so v tem pogledu v zadnjem času mnogo storili in sadovi tega skupnega dela niso izostali. Uspehi so tu, ki so živ dokaz tega smotrenega dela.

Ljubljanski gremij trgovcev je uvidel potrebo čim popolnejše in čim širše naobrazbe trgovskega naraščaja. V ta namen je z vsemi svojimi razpoložljivimi sredstvi podpiral razne ekskurzije in poučne izlete. V minulem šol. letu so se priredili pod vodstvom učiteljstva razni taki izleti v bližnje in oddaljene naše kraje. Ti izleti so nudili naši mladini mimogrede že naravni užitek, predvsem pa sta prišla tu v poštev, kar je glavno, vzgojni moment in poglobitev strokovnega znanja. Pri takih izletih spoznava mladina krasoto in dobrine naše domovine, seznaneni se z raznimi trgovskimi in industrijskimi obrati, vidi produkcijo raznih izdelkov itd. ter si tako izpopolnjuje svoje znanje in širi svoje obzorje.

Vajenci tretjih razredov so se udeležili v minulem šolskem letu ekskurzije na Sušak, ki je trajala 3 dni. Med potjo so si ogledali našo Dolenjsko ter del Hrvaškega, med drugim tudi znamenitosti mesta Karlovca. Pogled na morje je napravil nanje kolosalen utis, kajti 90% od navzočih še ni imelo prilike, videti našega morja.

Ta prvi pogled na morje jim ostane gotovo v neizbrisnem spominu. Ko pa so ugedali pred seboj kolosalne tovarne in potniške ladje, se niso mogli načuditi tem velikanskim umotvorom. Ogledali so si tudi tovorjenje in iztovorjenje, notranjost potniške in tovarne ladje ter celotno pristanišče. S Trsata, kjer so si ogledali istočasno stari frankopanski grad, pa so imeli krasen pogled na morje, Sušak, Reko in vso okolico. Zadnji dan pa so napravili izlet po morju v Kraljevico, kjer so si ogledali morskopališče, oziroma letovišče.

Druge skupina je posetila Zagreb, kjer so se seznanili s historijo mesta in hrvaškega naroda, si ogledali mesto, važnejše trgovske obrate in njihove izložbe. Povsod so bili prav gostoljubno sprejeti.

Tretja skupina je šla v Hrastnik, da se seznanijo s produkcijo stekla, ostali letniki pa so napravili daljše in krajše poučne izlete, kakor v Bohinj, v Kamniško Bistrico, na Kum itd. Koncem leta pa smo si ogledali še obratovanje in provizivanje kavnine primesti v Kolinski tovarni.

Taki in enaki poučni izleti in ekskurzije so za naš trgovski naraščaj neobhodno potrebni in želeli bi le bilo, da bi se po možnosti prirejali večkrat na leto, če ne z vsemi, pa vsaj s tretjimi razredi.

Zrtve, ki so s tem v zvezi, so nasprotno velikim uspehom takih izletov tako malenkostne, da gremo lahko mirno preko njih, z nado, da posvetimo v bodoče še več pozornosti takim ekskurzijam in izletom.

AMERIKANCI OMEJUJEJO UPORABO KAVČUKA.

Amerikanci niso baš najbolj obzirni v svojem monopoliziranju surovin, vendar so močno občutljivi, če se kdo proti njim podobno obnaša. Tako ne morejo odpustiti Angležem njihovega postopanja s kavčukom. Da protestirajo, so sklenili, kolikormogoče omejiti uporabo kavčuka in so dosegli naravnost nepričakovane uspehe. V letu 1926 se je n. pr. uporaba kavčuka zmanjšala za celih 22.000 ton, dasi je produkcija avtomobilov v isti dobi narastla za 10% z ozirom na leto 1925.

Milivoje M. Savič:

Ali res potrebujemo inozemskega kapitala in tujcev?*

V svrhu izkoriščanja naših sirovin in zaposlitve domačih delavcev, ki so se že izselili in se še izseljujejo v inozemstvo, moramo hitro ustvarjati lastno industrijo.

Da bi mogli ustvariti industrijo, so mnogi mnenja, da potrebujemo tuje kapitala za industrijo in tujih ljudi. Tega mnenja so v prvi vrsti naši sodržavljeni v novoosvojenih krajih, dočim Srbijanci samo pogojno smatrajo za potrebno, da si poiščemo za gotove posle, katerih ne razumemo, tuje in tuji kapital, a ne kot gospodarje, ampak kot pomočnike.

Mi smo v novoosvojenih krajih našli tuje kot posestnike, poslovodje in uradnike tovarn.

Nastaja vprašanje: ali so nam ti res potrebni in ali jih ni treba na kak način zamenjati z domačini? V Srbiji smo prišli tekom svojega gospodarskega življenja do prepričanja, da smo za vse posle, katere smo razumeli, tudi dobili potreben kapital. Vse ono, kar smo posebno hoteli, pa čeprav nismo izpočetka razumeli, smo v Srbiji ustvarili, na primer: klavnice v Beogradu, srbsko brodarstvo družbo, užičko tkalnico, izvozno banko. Kaj vse smo ustvarili po skupnem prizadevanju celega naroda ali posameznih krajev!

Da se naučimo voditi posle z razumevanjem, moramo v ta namen vzgajati naše ljudi. Ali to je treba ne samo hoteti, ampak tudi izvesti. Naše ljudi moramo teoretično in praktično izšolati.

Razlika med nami in tujci je glede kapitala ta, da so tujci mnogo previdnejši in bojzljivejši pri plasiranju kapitala kakor mi, dočim mi več riskiramo in delamo na srečo, a oni računajo. Da pridejo tujci na svoj račun, zaposlujejo strokovnjake, ki poznajo posle in ves razvoj, vsled česar se nam zdi, da več riskirajo nego mi.

Naš kapital še ni zbran v bankah, ampak je še v nakitnih cekinih in v nogavicah, loncih, sodih in sličnih predmetih skrit. Pri nas oni, ki imajo kapital, ne poznajo sami novih poslov, da bi mogli sami osnovati tovarne, pa se jih tudi ne upajo osnavljati. V njihovih krogih ni ljudi, ki bi take posle poznali. Prizadevamo se, da se naš narodni kapital zbere v bankah in vzgojimo ljudi, da naši kapitalisti pridejo v stik z onimi, ki naj si pridobijo zaupanje kapitalistov in imeli bodemo ljudi in kapital. Za sedaj nastaja vprašanje, katere posle razumemo in katerih še ne poznamo. Mi imamo tuje v poslih, katere poznamo in katerih ne poznamo, a ponujajo se in iščejo tujci za ene kot za druge posle.

Največji del tujcev je zaposlen v naši lesni, mlinski, tekstilni in rudarski industriji.

Dočim je lesna in mlinska industrija v Srbiji in v Sloveniji v naših rokah, je v Bosni, v Hrvaški in v Slavoniji v rokah tujcev. Izkušnje v Srbiji in v Sloveniji nam dokazujejo, da nam za te stroke tujci niso potrebni. Ker so šume državne in občinske, torej v naših rokah, nam je treba samo hoteti in šumska industrija bo očiščena tujcev.

Mlinske industrije v Vojvodini, ki so v krizi, je treba s pomočjo naših poljedelskih zadrug prevzeti, in sicer one, katere so nam pri sedanjih prilikah potrebne. Njihove lastnike je treba s primernimi sredstvi prisiliti, da se odločijo za prodajo. To je dosegljivo edino, ako hočemo, da ostanemo gospodarji v lastni državi. Tovarne alkohola bi se moglo dobiti iz nenarodnih rok s tem, da se jim odvzame pravico poslovanja, katero so jim podelili naši neprijatelji.

V tekstilni industriji je treba intenzivno šolati naše ljudi, ali v inozemstvu ali z vzgojo gojencev v naših podjetjih v Srbiji in sicer z otvarja-

* Po Narodni Odbrani br. 14 od 15. julija 1927.

njem dnevnih in večernih šol za delavce in trgovske nameščence. Treba navesti primer praktičnega šolanja v Leskovcu, kjer so iz firme Ilić, Teokarević in Petrović izšli gospodarji in poslovodje tovarn v Beogradu, Grdelici, Paračinu, Leskovcu in Karlovcu. Vzglad Leskovca dokazuje, da se lahko najde in zasluži kapital, samo ako poznamo kak posel. V tekstilni industriji je sedaj velik naval tujcev. To je treba polagoma prepričevati, dočim ne pridejo naši ljudje in se navadijo tega posla.

Stremeti moramo za tem, da se obstoječa tuja tekstilna podjetja čimpreje nacionalizirajo, kar bi bila velika naloga Narodne banke in ostalih domačih bank.

V rudarski industriji se nam sedaj še potrebni tujci, ker nimamo niti dovolj strokovnjakov, niti država ne preiskuje svoje zemlje. Ako bi imeli dovolj strokovnjakov in bi država dajala preiskovati rudišča vsaj za nekaj deset milijonov dinarjev na leto, bi nam tudi v tej stroki tujci ne bi bili potrebni. Ako zmorejo velika angleška rudarska podjetja, da mečejo v »fond perdu« milijone za preiskovanje zemlje, bi zmogli tudi mi par deset milijonov, da preiščemo zemljo in se prepričamo, kar nam je Bog dal. Ko to doženemo, nam bo lahko najti kapital in osnovati katerokoli rudarsko industrijo. Za ostalo industrijo velja: šolati naše ljudi in polagoma moramo pričeti prevzemati od tujcev in osnavljati našo domačo industrijo.

Za vso industrijo državne obrambe ne potrebujemo tujcev. V tem oziru moramo postopati kakor Poljaki in za račun države osnujemo vse tovarne, potrebne za izdelovanje streliva in eksplozivnih snovi. To bi nam bilo tem lažje, ker bi mogli vse stroje naročiti na račun reparacij. Poljska država je osnovala taka podjetja po izkušnjah, katere je pridobila v vojni s sovjeti. Podjetja je izročila svojim državljanom, da jih eksploatirajo, sama pa je ostala pri njih družabnik. Obstoječe tovarne za državno obrambo, ki se nahajajo na meji, je treba odkupiti in preseliti.

Mi potrebujemo tuje in tuj kapital kot pomočnike, a ne kot gospodarje, ker mi hočemo biti sami v svoji državi gospodarji. Nam je potreben izposojen tuji kapital za naše banke in naša podjetja. Mi rabimo tehnične specialiste, a le redko tudi trgovske. Potrebujemo bratov Čehov, ako hočejo priti k nam in se uživajo pri nas, in sicer v Srbiji in Črni gori. To velja z izjemami tudi za druge nam naklonjene tuje, ki žele, da se pri nas vživijo in dele z nami dobro in slabo.

Vsem tujcem, ki prihajajo k nam kot tovarnarji, smemo to dovoljevati samo, ako vzamejo v družbo domače ljudi.

OGRSKA BANCNA PODRUŽNICA NA REKI.

Na temelju pogodbe, sklenjene med Italijo in Ogrsko v zadevi ogrskega prostega pristanišča na Reki, je podelila italijanska vlada onim ogrskim bankam, ki so imele pred vojsko podružnice na Reki, pravico, da jih zopet ustanovijo — te podružnice je Italija po vojski nacionalizirala. S tem dobijo svoje podružnice nazaj Ogrska Splošna kreditna banka, Britansko-ogrška banka in Ogrska Eskomplna in Menična banka. Eskomplna banka bo dobila tudi javna skladišča na Reki zopet v zakup.

STABILIZACIJA VALUTE V MEHIKI.

»Trgovski list« je prinesel par člankov o trgovini z Mehiko. Po informacijah trgovskega oddelka v Washingtonu namerava mehiški zakladni urad pripraviti fond 5 milijonov pesov, da stabilizira mehiško valuto. Načrt je ta, da bodo vzeli iz prometa razmerni znesek srebrnih novcev, jih bodo pretopili v srebrne palice in bodo le-te zamenjali za kovinsko zlato. Finančno reformo bodo izvedli v zvezi z Mehikansko banko.

Rudarstvo v Sloveniji.

(Nadaljevanje.)

II. DEL.

Obratne in delavske razmere pri rudarstvu.

I. Prostorna razsežnost rudarstva.

a) Prosto sledi.

V začetku leta 1926 je obstojalo v Sloveniji 11.320 prostosledov; nanovo je bilo priglašenih tekom leta 1300, izbranih pa 2161. Ostalo je torej koncem leta 10.461 prostosledov. Od teh je bilo v posesti države 3396, ostalih 7065 v posesti 143 zasebnih prostosledcev, tako da odpade povprečno na enega izmed njih 49.40 prostosledov.

Glede rudosledbe odpade od vseh 10.461 prostosledov na:

rujavni premog	8569 ali 81.92%
črni premog	125 ali 1.20%
aluminijevo rudo	334 ali 3.19%
železno rudo	411 ali 3.93%
svinčeno rudo	271 ali 2.60%
cinkovo rudo	242 ali 2.32%
antimonovo rudo	168 ali 1.60%
manganovo rudo	157 ali 1.50%
bakreno rudo	73 ali 0.69%
žvepleno rudo	56 ali 0.53%
živosrebrno rudo	49 ali 0.47%
grafitovo rudo	6 ali 0.05%

Razen tega je bilo 6 (—3) i. s. 6 (—3) à 8 km² izsledenih prostorov, i. s. mineralnih olj, zemskih plinov in ostalih vrst bitumen v srezu Ptuj.

Rudosledna dela za lanskimi niso zastajala ter so imela zadovoljne uspehe. V davčnem okraju Litijska se je odkrila svinčena in cinkova ruda, v davčnem okraju Ljutomer pa premogovni sloj. V splošnem pa so bili doseženi le delni uspehi.

Nanovo se je podelilo v poročilnem letu 24 dvojnih rudniških mer na rujavni premog.

b) Rudniška polja.

Začetkom leta 1926 je obstojalo v Sloveniji 766 enojnih jamskih mer, 473 dvojnih jamskih mer, 77 osredkov in 8 nadnevniških mer; tekom leta je prirastlo vsled nove podelitve 24 dvojnih jamskih mer, odpadlo pa je vsled izbrisa 1 enojna jamska in 1 nadnevna mera. Bila je torej koncem leta 765 enojnih, 497 dvojnih jamskih mer, 77 osredkov in 7 nadnevniških mer.

Površina vseh rudniških mer je znašala začetkom leta 1926 7905.03 ha, prirastlo je 216.56 ha, odpadlo 10.38 ha, tako da je ostalo koncem leta 8111.21 ha. Od teh je bilo v posesti Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev 814.65 ha in 7296.56 ha v posesti 63 zasebnih rudniških posestnikov, tako da odpade na enega izmed njih 115.82 ha.

Od državnih rudniških mer jih odpade na rudnike za cink 27.10 ha
rudnike za rujavni premog 787.55 ha

Od zasebnih pa na:
rudnike za živo srebro 36.09 ha
rudnike za baker 54.14 ha
rudnike za železo 281.62 ha
rudnike za svinec 1078.69 ha
rudnike za cink 18.04 ha
rudnike za antimon 162.41 ha
rudnike za žveplo 90.23 ha
rudnike za mangan 63.16 ha
rudnike za grafit 18.14 ha
rudnike za aluminij 126.22 ha
rudnike za rujavni premog 5331.83 ha
rudnike za črni premog 36.09 ha

II. Merovine in prostoslednine.

Na merovinah je bilo predpisanih za leto 1926 17.904 Din (+400 Din), in sicer za državne rudnike 1806 Din, za zasebne 16.098 Din; na prostosledninah država 27.168 Din in zasebnikom 60.908 Din, skupaj 88.076 Din (—3.942 dinarjev); na merovinah in prostosledninah torej skupaj 105.980 Din (—3.542 dinarjev).

Tekom leta 1926 je vplačala na merovinah država 1.806 Din, zasebni rudniški posestniki 17.446.50 Din, skupaj 19.252.50 Din (+4.419.50 Din); na prostosledninah država 27.619.50 Din, zasebni prostoslednici 68.464.44 Din, skupaj 96.083.94 Din (—4.231.06 Din). Na vseh rudarskih pristojbinah je bilo vplačanih 115.336.44 Din (+188.44 Din).

III. Najvažnejše naprave pri montanskih obratih.

A. Pri premogovnikih.

Železnic je bilo 108.748 m v jami in 150.758 m na dnevu, od teh 9.023 m normalnotirnih. Od jamskih železnic je

bilo 98.851 m enotirnih, 9.165 m dvotirnih in 732 m večtirnih; od nadnevnihih 133.133 m enotirnih, 12.572 m dvotirnih in 5.033 m večtirnih. Razen tega je bilo žičnovrnihih tirnic v jami 3.123 m in na dnevu 7.402 m. Skupna dolžina vseh železnic je znašala torej 270.031 m.

Od jamskih železnic je bilo 3.308 m s parostrojnim, 1.603 m z električnim, 22.390 m z bencinskim pogonom, 6.868 metrov konjskih železnic, 77.702 m za rudniške hunte z ročnim pogonom.

Od nadnevnihih železnic odpade na železnice s parostrojnim obratom 72.662 metrov, 3.722 m z električnim pogonom, 6.010 m z bencinskim pogonom, 7.388 m na konjske železnice in 68.378 m na železnice za rudniške hunte z ročnim pogonom.

Za prevažanje je služilo 120 lokomotiv s 6.797 HP, in sicer 77 parnih lokomotiv s 6.230 HP in 43 bencinskih lokomotiv s 567 HP ter 3 avtomobili s 120 HP; nadalje 72 konj v jami in 41 na dnevu.

Strojev za izvažanje je bilo razen pred navedenih lokomotiv še 33 stalnih parnih strojev z 1.691 HP, 41 stalnih električnih strojev s 1.172 HP, 1 stroj na stisnjeni zrak z 10 HP, 1 stalni bencinski stroj s 6 HP in ročni vitelj.

Za odvodovanje je služilo 60 strojev z 2.435 HP, od tega 7 parnih z 264 HP in 53 električnih z 2.171 HP.

Odvodovalnih štolnov je bilo 8 s skupno dolžino 10.580 m.

Za zračenje je obstajalo 37 zračnih šahtov v skupni navpični globini 2.223 metrov s prerezom od 1.1 m² do 10.8 m² in 20 zračnih štolnov v skupni dolžini 10.883 m s prerezom od 1.5 m² do 4.4 m².

Za zračenje se je dalje uporabljalo 47 ventilatorjev različnega sistema s skupno kapaciteto 19.042 m³ na minuto, od teh 3 izven obrata. Za pogon teh ventilatorjev je služilo 39 električnih motorjev s 457.7 HP, 2 parna stroja s 88 HP, od teh 1 z 12 HP v rezervi in 1 bencinski z 8 HP.

Za proizvajanje stisnjenega zraka je obstajalo 14 kompresorjev, ki jih je gnalo 14 električnih motorjev s 1.348 HP. Stisnjeni zrak se je rabil za pogon raznih naprav, zlasti vrtnih in zasekavalnih strojev.

Generatorjev je bilo 14, in to 12 za vrtilni ter 2 za istosmerni tok. Za njih pogon je služilo 13 parnih strojev s 3.085 HP, 4 vodne turbine s 13.600 HP in 1 lokomobil z 10 HP. Generatorji so oddajali tok deloma tudi za razsvetljavo.

Za proizvajanje pare za parne stroje je bilo v kurilnicah 73 parnih kotlov s 7.788,6 m² in 11 lokomobil s 308,19 m² kurilne ploskve.

Separacijskih priprav je bilo: 5 valjnih parov, 5 drobilnikov, 36 odsadnih strojev, 4 stresalni splavniki, 43 separacijskih rešet, 8 separacijskih bobnov, 15 prebiralnih trakov, 2 prebiralne mize, 25 prenosnih pasov, 9 prenosnih polzev, 30 paternostrov, 13 livnikov, 7 presejalnih priprav, 8 odsadnih skrinj. Dvigal je bilo: 2 parni, 4 električni in 1 vodno.

Za pogon teh priprav sta služila 2 parna stroja z 42 HP, 35 električnih motorjev s 1.329 HP in 1 vodna turbina s 100 HP.

V druge svrhe rudniškega obrata je bilo 188 električnih motorjev s 5.920 HP, 14 parnih strojev s 521 HP, 2 bencinska z 22 HP, od teh 1 s 16 HP izven obrata, 1 za stisnjeni zrak s 70 HP ter 2 vodni napravi s 9 HP.

Končno je bilo v rabi 173 vrtnih kladiv z 876 HP, 19 zasekavalnih strojev s 134 HP in 84 vrtnih strojev s 609 HP, koje vse je gnal stisnjeni zrak, ter 2 globili s 434 HP z električnim pogonom in 4 globila z 280 HP s parostrojnim pogonom. (Dalje prihodnj.)

PARIZ, SVETOVNI TRG ZA KOZUHOVINO.

Predstavniki krznarjev sovjetske Rusije so pričeli v Parizu pogajanja z velikimi francoskimi trgovci, da bi ustanovili glavni trg za prodajo kozuhovine v Parizu. Stavili so stvarne ponudbe največjemu francoskemu podjetju te vrste, da stopi v upravo zasnovane organizacije. Namen Rusije je, ustvariti v Parizu svetovni trg za kozuhovino in prilegniti ameriške trgovce. London in Leipzig si jako prizadevata, da bi se vsi načrti izjalovili.

KARTEL MLINOV NA NEMSKEM.

V Badenu so privedla pogajanja o mlinskem kartelu za vso Nemčijo do ugodnega zaključka; kartel bo obsegal po kapaciteti najmanj 65% vseh nemških pšeničnih mlinov. Imenoval se bo Deutsche Mühlvereinigung A. G. Tudi so načelno sklenili ustanovitev mlinske banke. Udeležba na kartelu je proračunjena po kapaciteti posameznih mlinov, ki znaša dnevno 1500, 1700, 1800, 3500, 9000, 10.000, 12.000, 13.300 in 15.000 vreč.

KEYNES O DAWESOVEM NAČRTU.

Znani ameriški narodni ekonom I. M. Keynes je spregovoril o nemškem reparacijskem vprašanju. Doslej se nemška plačila nemški proračun le razmeroma malo obremenila, sedaj pa prihaja čas, ko bo moralo plačevati nemško državno gospodarstvo zneske, ki jih bo težko spravilo skupaj, Nemško državno gospodarstvo nudi zelo resno sliko in se je njegov položaj bolj poslabšal kot poboljšal. V računskem letu 1926/27 je bilo po približni cenitvi 850 milijonov mark več izdatkov kot dohodkov, letošnje leto obeta približno isti primanjkljaj. Če bodo hoteli kriti stroške računskega leta 1928/29, bi bilo potrebno zelo drastično sredstvo. Če hoče plačati Nemčija letno anuiteto 1928/29 drugače kot z inozemskim posojilom, bi morala svoj uvozni prebitok v znesku 1,2 milijarde mark spremeniti v izvozni prebitok do 2,4 milijard mark, torej bi se moral nemški eksport dvigniti za 36 odstotkov; z ozirom na surovine, ki jih je treba uvoziti, celo za 40 do 50%. Upoštevajoč dejstvo, da obstoji več kot tretjina nemškega izvoza iz premoga, železa, jekla in tekstilij — s kemičnimi izdelki in proizvodi celo več kot polovica — nastane vprašanje, če bi bil tak dvig konkurentom Nemčije po volji. — Keynes zaključuje: Dawesov načrt se bo po načrtu zrušil. S tem vprašanjem bi se morala diplomacija sedaj temeljito baviti.

ANGLEŠKI EKSPORTNI KREDITI.

Prekomorski trgovski angleški urad naznanja, da daje v svrhu pospeševanja angleškega eksporta v tekmovanju z drugimi industrijskimi državami na razpolago 26 milj. funtov za kreditna jamstva. Pri dolgoročnih kreditih, ki jih dajejo angleški eksporterji svojim inozemskim kupcem, jamči angleška vlada 70% morebitne zgube na zahtevi in prepusti samo 25 odstotni riziko angleškemu eksporterju oziroma kreditnemu zavarovanju, ki ga je eksporter sklenil. Izključene od jamstva so kupčije z Rusijo in one dobave za Indijo, Ceylon, Malajski polotok, Kitajsko in Japonsko, ki gredo že po navadi na šestmesečne kredite. Dobavljeno blago naj bo kolikor le mogoče angleški produkt. Industriji poudarjajo, da je angleška vlada v svrhu pospeševanja eksporta začela posnemati znake institucije, ki so jih z velikim uspehom ustanovili v Nemčiji, Franciji in Italiji.

Trgovina.

Zunanja trgovina USA. Department of Commerce priobčuje številke za import in eksport v zunanji junjski trgovini in ugotavlja popolno ravnovesje; vsak znaša 395 milijonov dolarjev; (lani import 337, eksport 338 milj. dol.). Trgovska bilanca prvega letošnjega polletja je bila aktivna in sicer za 240.760.000 dolarjev. V juniju je prišlo v USA 14.610.000 dol. zlata, ven ga je šlo pa 1.840.000 dol. Ves zlati import prvega letošnjega polletja je znašal 161.370.000 dol., eksport pa 29.870.000 dol. Torej se zlate zaloge še zmeraj kopičijo.

Zunanja trgovina Francije postaja zmeraj bolj pasivna; samo prvi trije letošnji meseci so pokazali majhno aktivnost. Izvoz prvega letošnjega polletja je znašal 24.810 milijonov frankov, uvoz pa 27.120 milijonov, tako da znaša pasivnost 2310 milj. frankov. V primeri z drugim polletjem lanskega leta je narasel eksport za 1,3% po vrednosti in za 15% po teži; import pa za 8% po vrednosti in za 11% po teži. Junjeva pasivnost znaša 140% milj. frankov.

Angleška trgovska bilanca. Kakor francoska, kaže tudi angleška trgovska

bilanca prirastek importa in nazadovanje eksporta. V prvem letošnjem polletju je znašal import 617.367.000 funtov, za 14.711.000 funtov več kot v istih mesecih lanskega leta; eksport je pa znašal 362.431.000 funtov, za 4.127.000 funtov manj kot v isti dobi lanskega leta. Absolutne številke nam kažejo velikansko razliko med importom in eksportom; eksport ni dosegel niti tretjine importa.

Velike zgube rumunskih eksporterjev jajc. Vsled visokega lejevega tečaja, drage voznine in visokih eksportnih taks je eksport jajc iz Rumunije popolnoma zastal. Svojtčas napovedano znižanje eksportnih taks je napočilo dve angleški tvrdki, da sta skupaj z rumunskimi tvrdkami nakupili velike množine jajc za eksport. Ker se pa eksportne takse niso znižale, so jajca eksportirali z veliko zamudo, so jih spravili potem sicer v hladilnice, a se je blago vsled vročine vseeno pokvarilo. Angleške tvrdke so zgubile 30.000 funtov, zgube rumunskih eksporterjev gredo na milijone lejev.

Industrija.

Dražba tovarne špirta. Dne 17. avgusta t. l. ob 9. uri predpolne se vrši v tovarni špirta v Subotici dražba kompletne instalacije tvornice in rafinerije špirta s kapaciteto od 100 hl špirta. Vsi stroji so proizvod tvrdke svetovnega reponomeja Novak & Jahn v Pragi in so popolnoma novi. Izklicna cena kompletne instalacije je 1.000.000 dinarjev. Ako se za kompletno instalacijo ne najde kupca za minimalno ceno od 1.000.000 dinarjev, se vrši istega dne ustmena dražba poedinih aparatov in strojev. Dražba za kompletno instalacijo je ustmena in pismena, detaljna dražba je pa samo ustmena. Detaljne spiske in dražbene pogoje dostavlja tovarna na željo brezplačno. Instalacija in plani se morejo do dražbe vsak dan pregledati v tvornici v Subotici.

Angleški finančniki se zanimajo za češkoslovaško industrijo. Nekatere skupine angleških denarnikov so poslale v češkoslovaško republiko svoje izvedence, da proučujejo na mestu gospodarske prilike. Zanimajo se zlasti za papirno in tekstilno industrijo in za zdravilišča. Vendar s svojimi ponudbami, da vložijo kapital, doslej niso dosegli velikih uspehov, ker so stavili kot osnovni pogoj, uporabo surovin angleškega izvora.

Francoski koncern žarnic. Eno največjih evropskih podjetij za izdelovanje žarnic je francoski koncern »Mazda«, ki je v ozkih slikih z ameriškim koncerni in je kot vsi drugi veliki obrati član kartela za razdelitev prodaje (»Phöbus« d. d. v Zenevi). V zadnjem času se je razširil koncern tudi na Češkoslovaško, upoštevajoč ugodne kupčijske zaključke dosedanjega generalnega zastopnika. V Avstriji pa ne gre tako hitro, ker je avstrijska industrija žarnic sedaj opremljena z najmodernejšimi stroji in je vsaki konkurenci kos.

Označba inozemskih tekstilij na Angleškem. Stalni odbor v angleškem trgovskem ministrstvu se je pečal s prošnjo tekstilne industrije, da je spričo močne inozemske konkurence, zlasti češkoslovaške, absolutno potrebno, da nosijo v interesu trgovine in odjemalcev vsi li izdelki v trgovini različno označbo svojega izvora, torej, kje so napravljeni. Sklenili so, da bodo izročili to prošnjo trgovskemu ministru v nadaljno poslopanje.

Novi Fordov avto bo prišel po poročilih iz Newyorka v šestih tednih na trg. Poročajo, da je novi tip tako izboljšan, da bo morda mogoče prekositi z njim najnevarnejšega tekmeča, avto Chevrolet. Novi Ford bo za več kot za 200 dolarjev cenejši kot Chevrolet, prekosil ga bo po dolžini, širini in globini. Samo za reklamo bo šla torej polovica vsote našega Blairovega posojila.

Denarstvo.

Za lastnike 2½% državne rente za vojno škodo. Ministrstvo financ, generalna direkcija državnih dolgov, objavlja, da je pravilnik, ki urejuje izdajo obveznic loterijske državne rente za vojno škodo v komadih po 5.000 in 10.000 dinarjev nominalne vrednosti radi zamene že izdanih obveznic v komadih po 1.000 Din nominalne vrednosti objavljen v Službenih Novinah št. 119/XXXII.

od 30. maja t. l. Interesente radi zame ne opozarjamo na ta pravilnik.

Dogovor o turških dolgovih perfekten. V dobro poučenih londonskih gospodarskih krogih se sliši, da je dogovor glede odplačevanja turških dolgov postal perfekten. Pred junijem 1928 ne bodo plačali Turki nikakšnih obresti, vendar se bodo do tedaj iz različnih carinskih dohodkov vršila odplačevanja francoskim in angleškim bankam, ki zagotavljajo zopetni pričetek obrestovanja v naprej določenem roku. Tudi obrestovanje nemških obveznosti je zagotovljeno. Turčija je z novo pogodbo obremenjena z dvema milijonoma turških funtov na leto, kar pomeni končno odplačilo vseh še visečih starih dolgov v preteku 25 let. Namignili so pa tudi že turški vladi, da ji bo dalo inozemstvo nove kapitalije, da se zagotovi izvršitev novega dogovora. Tako bo tudi to staro vprašanje vendarle enkrat srečno uravnano.

Promet.

Nova tehnična izpopolnitev nemških vlakov. Na progah Berlin-Munih in Berlin-Frankfurt so uvedli telefon. Že nekaj mesecev potniki na omenjenih progah lahko telefonirajo med vožnjo povsod, kamor bi jim bilo mogoče telefonirati iz katerekoli poštne postaje v republiki. Telefon deluje s pomočjo brezžične postaje. Na strehah voza je antena, po kateri upostavijo zvezo z eno izmed treh brezžičnih postaj ob progi, ki nato skrbe za nadaljni stik. Kabine imajo dvoje prostorov. Slišiš jasno in glasno in je tudi naplačilo na običajno telefonsko pristojbino minimalno.

Iz naših organizacij.

Uradni dan Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani za Celje in celjsko okolico. Gremij trgovcev v Celju naznanja vsem gospodarskim krogom v mestu Celje in njegovi bližnji in daljši okolici, da uraduje referent zbornice v torek, dne 2. avgusta t. l. od 8. do 12. ure predpolne v ravnateljski sobi Prevozne družbe d. d. (poslopje carinarice) v Celju, Savinjsko nabrežje št. 7. Stranke, ki žele kako pojasnilo ali svet o zadevah, katere zastopa zbornica, se uljudno vabijo, da se pri njem v določenem času zglaste.

Gremij trgovcev v Ljubljani obvešča vse člane, da poteče rok za vložitev pridobinskih izjav za dvoletje 1928/1929 dne 31. julija t. l. Do tega roka morajo vložiti izjave vsa pridobitna podjetja. Kdor ne vloži izjave pravočasno, se mu občna pridobitna odmeri na podlagi uradnih podatkov. Navedbe v napovedi se morajo nanašati na stanje obratnih razmer v času od 1. julija 1926 do 30. junija 1927. — Načelstvo.

Naročnikom in prijateljem našega lista.

Za »Trgovski list«, odnosno upravnništvo lista so roki, ko zapade naročnina v plačilo, najbolj kritični. Človek bi mislil, da bodo vsaj zavedni trgovci ob zapadlosti naročnine ne samo plačali svoj dolg, ampak, da bodo obenem z naročnino priglasili še kakega novega naročnika. Niti enega, niti drugega. Čakajo na opomin in ob opominu odpovejo list. Če človek gleda odpovedi, odnosno imena onih, ki odpovejo, bi jih najraje objavil. Po večini so to premožnejši, ki ne smatrajo za potrebno, da bi list sploh čitali, češ, saj so jim dovolj dnevniki. Taki ljudje se potem v najnavadnejših stvareh zatekajo za informacije k stanovskim organizacijam, advokatom itd. in to tudi v zadevah, o kojih je naš list že davno obširno razpravljal. Mar niso trud, stroški, zamuda časa in slednjč tudi blamaža, koje večkrat doživijo, ko se informirajo o zadevah, o kojih smo toliko pisali, vredni toliko, da bi raje čitali Trgovski list? Dobre prijatelje lista in trgovstva prosimo, naj nam pomagajo pri težkem delu za skupne interese. V vsakem stanu gledajo na nezavedne s preziranjem in pomilovanjem; pri nas se stanovskega ponosa pa niti ne pozna. Dokler se ne bo vsak trgovec zavedal, da je član ene in iste družine in da je iskati prospeh te družine samo v enotnem, skupnem nastopu, ki je mogoč samo potom stanovskega glasila, ne bo zboljšanja razmer, ne bo rešitve!

RAZNO.

Koncentracija v ameriški avtomobilni industriji. Združili sta se ameriški avtomobilni podjetji Packard Motor Car in Hudson Motor Co., kakor pravijo naj-novejša poročila. Skupna aktivna znašajo 110 milj. dolarjev. S tem je na-pravljen zopet velik korak naprej v koncentraciji ameriške srednje avtomobilne industrije. Morala je pričeti s koncentracijo, da se lažje ubrani konkurence velikih podjetij, n. pr. Forda in General Motors.

Izvedba sklepov svetovne gospodarske konference. Končano je izredno zasedanje gospodarskega odbora Zveze narodov, ki se je pečal z gornjim vprašanjem. Meritorna dela za izvedbo ženevskih sklepov so bila pridržana sicer gospodarskim organizacijam Zveze narodov, ki jih bodo v jeseni na novo napravili, vendar so pa začeli s pomembnimi pripravljalnimi deli; na primer povpraševanje pri posameznih vladah, zlasti glede pogodbenih vprašanj carine in trgovine, dalje poenotenje carinske tarife, vprašanje postopanja z inozemci na trgovskopolitičnem polju itd.

Kavčuk. Ameriška gospodarska politika gre za tem, da vpliva na oblikovanje cen tudi pri tistih surovinah, ki jih doma ne prideluje. Upira se onim lastnikom surovin, ki hočejo doseči zanje primerno ceno. Kjer domnevajo monopolska stremjenja, tam pričnejo Amerikanci z odkritim bojem. Kar smatrajo pri bombažu, bakru itd. — v tem so napreč prvi na svetu — za dovoljeno, to se jim zdi pri kavčuku, kavi in kaliju zločin. V tej smeri leži tudi odpor ameriške avtomobilne industrije proti Stevensonovemu načrtu za podporo cen surovega kavčuka in pa stremjenje, da bi dobila produkcijo in cene kavčuka pod svojo kontrolo. Tako smo brali, da je nakupila ameriška autoindustrija pod vodstvom Forda obsežne areale v afriški republiki Liberia, da napravi na njih kavčukove plantaže ter se na ta način osvobodi britanskega in holandskega kolonialnega kavčuka. Namero plantaž v Liberiji so menda zaenkrat opustili. A brž nato smo brali, da je nakupil Ford v svrhu izdelovanja lastnih pnevmatik obširne gumijevne plantaže v Boliviji, v bližini glavnega mesta La Paz. In tako dalje. Amerikanci se čutijo gospodarje sveta in pravijo: Cesar ti ne smeš, to je meni samoobsebi dovoljeno.

Švicarski praznik. Dne 1. avgusta bo urad švicarskega konzulata v Zagrebu

radi državnega praznika švicarske konfederacije in oficijelnega sprejema ob priliki tega praznika zaprt.

Italijanski generalni konzul v Zagrebu. Ministrstvu inostranih del v Beogradu je sporočila italijanska vlada, da je imenovala g. Ubalda Rokira za italijanskega generalnega konzula (ne honorarnega konzula, kakor smo to pomotoma poročali v zadnjem listu) v Zagrebu. Novemu generalnemu konzulu je podelila naša vlada eksekvaturu.

Češkoslovaški sir. Produkcija češkoslovaškega sira neprestano raste. Leta 1920 so ga napravili 393 vagonov, sedanja letna produkcija se suče okoli 600 vagonov. Tudi eksport se dviga od leta do leta; l. 1922 je znašal 102 vagona, l. 1923 118 vagonov, l. 1924 246, l. 1925 365 in l. 1926 351 vagonov. Majhno lanskono nazadovanje je posledica zvišane carine na Nemškem. Uvoz je pa od leta 1923 naprej precej nespremenjen; takrat je znašal 92 vagonov, lani 89 vagonov.

Boljši pridelek v Ameriki. Po poročilu vlade v USA na mednarodni poljedelski zavod v Rimu z 12. t. m. cenijo pšenični pridelek v USA na 232,152.000 met. stotov. To bi pomenilo 2 1/2 % več kot lansko leto in 6 % več kot znaša povprečnost. Tudi pridelek rži, ječmena, ovsu in krompirja bo večji kot lani: 15,698.000 meterskih stotov, 52,906.000, 195,807.000 in 106,959.000. Pičel bo pa — za ameriške razmere — pridelek koruze (577,619.000 met. stotov) in tobaka (4,985.000). Tudi pridelek sladkorne pese bo z 62,233.000 met. st. zaostal za lanskim. — Pridelek v Kanadi se je v preteklem mesecu nekoliko zboljšal, vendar bo pa zaostala pšenica z 88 milj. 500.000 met. stota daleč za lanskim pridelkom, ki je znašal 111,534.000 met. stotov, in za povprečnim v izmeri 101 milj. 794.000 met. stotov. Tudi pridelek ječmena z 19,340.000 met. stota in lanenega semena z 1,351.000 met. st. zaostaja za lanskim, pač pa odgovarja prvocentev ovsu 60,108.000 met. stotov približno lanskemu pridelku.

Vrtnarski tečaj na Grmu. V dneh 25., 26. in 27. avgusta t. l. se namerava prirediti na kmetijski šoli na Grmu tečaj s teoretičnim in praktičnim poukom o vrtnarstvu in zlasti o cvetlicah ter konzerviranju povrtnine. Udeležo se ga lahko moški in ženske ter še posebej opozarjamo na ta tečaj tudi učiteljice in učitelje, ki se zanimajo za vrtnarstvo. Prenočišče se bo preskrbelo deloma na kmetijski šoli na Grmu, deloma na gospodinjski šoli v Šmihelu. Po možnosti

se bo nekoliko prispevalo tudi za prehrano tečajnikov. Obenem se bo ob tej priliki tečajnikom brezplačno razdelilo nekaj boljšega semena in sadik. Ker število udeležencev ne more biti neomejeno, naj se interesi za ta tečaj čimpreje prijavijo z dopisnico na ravnateljstvo spec. živinorejsko-poljedelske šole na Grmu v Novem mestu. Ako bi se tečaj radi katerihkoli ovir ne mogli vršiti ob določenih dneh, se bo to pravočasno objavilo v dnevnih časopisih.

Gospodarske vesti. Večina angleških velikih in srednjih bank bo izplačala polletno dividendo nespremenjeno, tako Barclays 14%, Lloyds 16 1/2%, Midlands 18, National Provincial 18, Westminster 20%. — V juniju so naročili Rusi v Češkoslovaški za 12 milijonov Kč blaga, zlasti stroje, železo, celulozo in svinčnike. — Na predlog nemške industrije porcelana so se začela pogajanja s čl. porcelansko industrijo o skupnem prodajnem kartelu. Izgledi menda niso dobri, difference so prevelike. — V prvem letošnjem četrtletju je kupila Jugoslavija v Češkoslovaški za 4 milj Kč železa, v maju za 4, v juniju za 5. — Avstrijska narodna banka je zvišala obrestno mero od 6 na 7%. Glej članek. — Trdka Krupp se pogaja za dobavo strojnih delov iz litega železa za Balkan. Naročila bi znašala 40 milj. mark. V Essenu železo predelujoče tovarne bi imele s tem za pol leta dela. — Holandski državni dohodki v prvem letošnjem polletju so znašali 258.4 milj. hol. goldinarjev in so prekosili proračunjene dohodke za 22 1/2 milj. gold. Previšek uvoza v prvem polletju je znašal 330.6 milj. goldinarjev. — S pšenico je obdelanih v Kanadi letos 21,350.000 acrov, za 7% manj kot lani. — Zunanja trgovina Švice se razvija trajno v dvigajoči se črti. Tekstilna industrija potrebuje zelo veliko surovin, eksport se je pa poživil zlasti v bombaževih in svilenih izdelkih, v strojni in kemični industriji ter v industriji živil. — Mesec junij izkazuje v nemški trgovski bilanci pasivnost 449 milijonov mark, v maju jih je bilo 340. Skupna pasivnost v letošnjem letu izkazuje že 1260 milijonov mark. — Rumuni iz revizij carinske tarife kar ven ne pridejo, sedaj pripravljajo zopet novo, tikajočo se surovin, polfabrikatov in fabrikatov. V vseh postavkah kaže nova tarifa padajočo tendenco. — Profesor Totomianz, prof. Müller in narodni ekonom Charles Gide pripravljajo izdajo velikega mednarodnega dela o združništvu. Povabili so k sodelovanju celo vrsto strokovnjakov iz raznih držav. —

Dvig marke v Newyorku si razlagajo s trajnim velikim denarnim odtokom v Nemčijo ter s posojilom 30 milj. dolarjev, ki ga je dobila Nemška rentna banka. Sedaj se pogajajo v Newyorku o nadaljnih nemških posojilih, ki bi imela za posledico zopetni odtok denarja v Nemčijo. — Za 17. oktober je sklicana mednarodna diplomatska konferenca v Ženevo, ki naj izdela konvencijo o odpravi izvoznih in uvoznih prepovedi v vseh državah. Tajništvo Zveze narodov je naprosilo vse udeležene vlade, naj do konca avgusta imenujejo svoje delegate. — Francoski trgovski minister je dobil od parlamenta pooblastilo, da izvede v svrhu sklepanja trgovskih pogodb nekatere spremembe v carinski tarifi. Različni znaki kažejo, da hočejo carino zvišati. — Iz Pariza poročajo o prizadevanju, da bi zopet vpeljali bruseljsko sladkorno konvencijo iz leta 1903. Zlasti delata na to Holandija in Belgija, oziroma na sedanji nevzdržen položaj, ki postaja še bolj zamotan vsled nadprodukcije trstnega sladkorja v tropskih deželah. Splošno bi tako konvencijo zelo pozdravili, ker se je po mirovnem sklepu v Versaillesu število dežel v Evropi, ki proizvajajo sladkor, bistveno pomnožilo. — Preteklo leto je bilo za tekstilno industrijo v Lodžu leto visoke konjunktore; tako pravi letna bilanca. Posamezna podjetja so imela 2 do 5 milijonov zlatov dobička. — Po zadnjih statistikah znaša letna produkcija mleka v Češkoslovaški 4 milijarde litrov, ki predstavljajo vrednost 4800 milj. Kč, vzamemo za 1 l povprečno ceno 1.20 Kč. V mestih in industrijskih krajih je prišlo letnih 120 litrov direktnega konsuma na osebo, pri poljedelskem in deželnem prebivalstvu pa 150 litrov. Če vzamemo, da obstoji čl. prebivalstvo na 55% iz nepoljedelcev, 45% pa direktno iz v poljedelstvu zaposlenih oseb, znaša njih letni konsum 1.825,295.000 l svežega mleka. Ostali previšek se predela v sir in surovo maslo.

TRŽNA POROČILA.

Mariborsko sejmsko poročilo. Na svinjski sejem dne 22. julija 1927 se je pripeljalo 135 svinj in 3 koze; cene so bile sledeče: Mladi prašiči, 5 do 6 tednov, stari, komad 120 do 140 Din, 7 do 9 tednov 150 do 200, 3 do 4 mesece 360 do 420, 5 do 7 mesecev 450 do 480, 8 do 10 mesecev 550 do 650, 1 leto 1000 do 1100 Din. 1 kg žive teže 9.50 do 11, mrtve 15 do 17.50 Din. Prodalo se je 95 svinj.

Najboljša v materijalu in v konstrukciji so: **Josip Petelinca** šivalni stroji in kolesa Gritzner, Adler, in Phönix. Najlepša opreme, pouk v voženju brezplačen. Nizke cene tudi na obročna plačila. **Ljubljana** ob vodi blizu Pražernovega spomenika.

Pozor! Znižane cene! Pozor! Velika izbira dvokoles, motorjev, vsakovrstnih otroških vozičkov, nadomestnih delov in pnevmatik, po zelo znižani ceni. Posebni oddelki za popravo, emajliranje in poniklanje dvokoles, otroških vozičkov, šivalnih strojev itd. Prodaja na obroke. Centki franko. **Tribuna F. B. L.**, tovarna dvokoles in otroških vozičkov, LJUBLJANA, Karlovška c. 4.

Trgovci oglašajte v TRGOVSKEM LISTU!

LJUBLJANA - GREGORČIČEVA ULICA 23 - TEL. 2552 **TISKARNA MERKUR** TRG.-IND. D. D. SE PRIPOROČA ZA TISK VSAKOVRSNIM TISKOVIN ZA TRGOVCE, OBRTNIKE, INDUSTRIJCE IN URADE. LASTNA KNJIGOVEZNICA.

Potrebujem mojstra za izdelovanje krtač, kateremu bi poveril izdelovalnico krtač, opremljeno s stroji in materijalom. Stanovanje na razpolago. **DJOKA DIMITRIJEVIČ**, industr., NIŠ.

Telefon 2578 **TOVARNA KISA** Ustanovljena l. 1886 **Jernej Jelenič, Ljubljana** Stara pot 1 (poleg Leonišča) priporoča svoj „Majarončkov“ špiritov in priznana dobri „vinski kis“ ter prvovrsten kis za vlaganje sočivja. Telefon 2578

Veletrgovina A. ŠARABON v Ljubljani priporoča **špecerijsko blago** raznovrstno žganje, moko in deželna pridelke. - Raznovrstno rudninsko vodo. Lastna pražarna za kavo in mlin za dišave z električnim obratom. Ceniki na razpolago!

Otroške majice, kratke noge, barvah, kopalne hlače, flor-nogavice za ženske in moške, kravate, žepne robce, ovratnike, manšetne gumb, dežnike, palice, nahrbtnike, dišeče milo kupite najceneje pri **Josip Petelinca-u** Ljubljana, ob vodi blizu Pražernovega spomenika. Na veliko!

Veletrgovina kolonijalne in špecerijske robe **IVAN JELAČIN, Ljubljana** Zaloga sveže pražene kave, mletih dišav in rudninske vode. Točna in solidna postrežba! Kestevajte cenike